

**‘Als je mij
goedgezind
bent, neem dat
geschenk dan
als je blieft van mij
aan, want oog in
oog staan met jou
is niets anders
dan oog in oog
staan met God, en
toch ontvang je
mij welwillend’**

(GENESIS 33:10)

Oog in oog met God

Jacob en Esau, Gebrandschilderd raam in Annecy

Hoe wordt een hevig conflict tussen broers bezworen? Menselijkerwijs gesproken zou het nooit meer goed komen tussen Jakob en Esau. Wie de ander zo voorliegt en bedriegt kan moeilijk meer zonder gêne hem begroeten en ontmoeten. Toch gebeurt het in een wonderlijke ontmoeting met een uitzonderlijke uitdrukking: 'oog in oog staan met God'. Jakob herkent Gods gezicht in dat van zijn broer. Nota bene Esau! Hoe is dat mogelijk?

Met open armen

Wie knielt daar zeven keer neer tot hij bij Esau is? Is dat zijn tweelingbroer? Is dit geen nepvertoning? Misleidt hij hem nu opnieuw? Esau, robuust als hij is, zal hier toch zeker niet intrappen. Alle reden heeft hij om woedend te zijn om die minne streek van destijds. Hielenlichter dat hij is, die Jakob. En nu een

beetje de onderdaan spelen ... geen spat veranderd.

Een hooggeplaatste die eerbewijs krijgt hoort volgens oosters gebruik te wachten tot de ander klaar is met zijn buigingen. Die wacht tot de onderdaan bij hem is. Maar Jakob krijgt niet eens de kans zijn buigingen af te maken. Esau bedenkt zich geen moment. Hij rent op zijn broer af. De ruige bonk neemt zijn broer in de armen. En met zijn manke heup klemt Jakob zich vast tegen het lichaam van zijn tweelingbroer. De spanning van twintig jaar wordt doorbroken. Ze kussen elkaar. En daarna komen de tranen. Van beide kanten. Jakob huilt, hij ervaart tegemoetkoming en geen haat. Esau huilt eveneens, de stoere wilde jager. Ook hij is gebroken. Zo vinden ze elkaar.

Die man die rent, in de armen neemt en omhelst ... hij lijkt trouwens sprekend op de vader van de verloren zonen (Luk. 15). Er wordt niet gesproken. Er wordt

ook niets uitgesproken. *De daden van omarming en omhelzing moeten spreken.* Deze gebaren zijn in het Oosten veelzeggend. Eerst door de knieën, dan erop afgaan. Dit is duidelijke taal! Niet 'ik eerst', maar 'jij eerst'.

Jakob is veranderd ... na al die jaren; Esau is dat evenzeer. Grootmoedige Esau is het geworden. Hij zit niet vast in wrok of verbittering. Kennelijk is zijn wond geheeld en heeft hij zich eroverheen gezet. Hij heeft zich blijkbaar verzoend met zichzelf en is niet langer gefrustreerd. Het is een tevreden mens: ik heb veel, ik heb genoeg. Het geboorterecht mag hem dan ontfutseld zijn en het beloofde land idem dito. Maar hij is tevreden met zijn erfdeel in Seïr. Hij hoeft niet meer zo nodig. Maar hij vraagt ook niet naar God. Hij roept tenminste niet om Hem, noemt Hem niet eens. Desondanks, ook de verandering van Esau gaat niet buiten God om en getuigt van zijn genadige hand.

Jakob gebruikt het sleutelwoord in deze geschiedenis. **Hij spreekt van genade, van goedheid die je niet hebt verdiend**

Gunstbewijzen

Esau kijkt zijn ogen uit: al die vrouwen, kinderen en kleinkinderen. Mensenkinderen, wat is familie Jakob uitgebreid! Het antwoord dat Jakob geeft, is opmerkelijk. Meestal wordt dit omschreven als een zegen. Dankzij de zegen van God heb ik deze kinderen ontvangen. Maar Jakob gebruikt het sleutelwoord in deze geschiedenis. *Hij spreekt van genade, van goedheid die je niet hebt verdiend.* Iets waar je het zelf niet naar hebt gemaakt. God heeft in zijn goedheid hem deze rijkdom gegeven. En dat is gebeurd in een bewogen en weerbarstige geschiedenis. Zeven jaren keihard werken voor Lea, daarna eenzelfde periode voor Rachel als gevolg van Labans bedrog. De kinderen kwamen ook niet zomaar; Lea moest lang wachten. Jakob heeft het allemaal als genade leren zien. Onverdiend, en toch ontvangen. God heeft zijn gunst ruimschoots bewezen. De toon bij Jakob is veranderd. Hij heeft ontdekt hoe God zelf zijn leven heeft geleid. Dat je als mens niet zelf de regie hebt. Het is niet meer Jakob met zijn slimmigheden en manoeuvres. God heeft de hand erin gehad. Jakob heeft Gods gezicht in dit alles ontdekt. Zijn genadige uitstraling kwam tot uiting. Jakob kijkt voortaan met andere ogen. En hij schikt zich naar zijn broer. Die hij overigens nog steeds 'heer' noemt.

Esau houdt het echter op 'broer'. Wat moet ik met al die geschenken van je?

De eerste zending met geschenken, gevolgd door een driedubbel aantal daarna. Esau hoeft dat allemaal niet. Hij weet zich de koning te rijk: 'Ik heb al zoveel, meer dan genoeg'. Blijkbaar wil Esau zelf niet van gunsten leven. Jakob draait er nu niet om heen. Geen uitvluchten, geen leugens meer. Hij geeft eerlijk toe: het was om je *gunstig* te stemmen. Weer dat kernwoord: genadig, goed gezind zijn. Niet om schuld af te kopen, maar om een gunstige houding te tonen. Jakob benadrukt het nog maar een keer. Alsjeblieft, neem het aan, want dat zou een tastbaar bewijs zijn dat Esau hem gunstig gezind is. Hij verlangt zo naar herstel van de verhoudingen. Hij zegt er letterlijk bij: dan kan ik mijn zegen aan je teruggeven!

Gods gezicht in de ander zien

En dan komt de grootste verrassing: *oog in oog staan met jou is oog in oog staan met God!* Alles wat je zou verwachten, maar dit niet bij Esau. Wordt hij zomaar vergeleken met God zelf? Jakob is blijkbaar zo verrast door de hartelijke ontvangst door Esau, dat hij God zelf hierin ziet. Het vijandbeeld is compleet weggevaagd. Esau valt reuze mee, totaal onverwacht en ongekend. Ook hierin erkent Jakob Gods goedheid. Die goedheid van God straalt zelfs af op Esau. *Jakob ziet de weerspiegeling van Gods gezicht (Peniël, Gen. 32:31) in het gezicht van zijn broer Esau.* Welwillend ontvangen

worden, zonder dat je het verdiend hebt. Hemelse en goddelijke vriendelijkheid ontmoeten in de ander. Goed van Esau? Hij wordt inderdaad ingeschakeld. Maar met name goed van God die Esau zo gunstig stemt, menselijk, vriendelijk en welwillend. Gods heerlijke uitstraling weerkaatst op Esau. Zozeer kan God je verrassen!

Jakob blijft aandringen dat Esau de geschenken aanvaardt. Waarom zo aandringen? Is het niet opdringen? Dit moet opnieuw blijken geven van gunst. Want Jakob geeft van wat hij zelf ontvangen heeft. Esau mag dan veel hebben, in zijn eigen ogen heeft hij alles. Maar wanneer Esau de geschenken aanneemt, erkent hij dat de verhoudingen zijn hersteld. En daar is het hier om te doen. Het is een verlangen naar verzoening en hunkering naar vreugde. Het is een bezegeling dat de broederband blijft, ook al gaan zij weer ieder hun eigen weg. Ook geeft het een mogelijkheid om dank te uiten, wat heet: van genade te spreken.

Zie je in dit alles niet Gods Zoon oplichten? Herken je zijn contouren? We hebben het vaak over (voor)afschaduwning in het Oude Testament van wat komt. Maar je kunt beter zeggen: een *voorafstraling* van wat gaat komen. Je ziet iets van Christus gezicht, altijd als er sprake is van genade. Nog één opmerkelijk detail, Jakob zegt: *ik heb alles!* Waarom heeft hij alles? Bezit hij soms meer dan Esau? Hij is drager van de belofte, via Jakob komt het beloofde land in zicht. Maar vooral via hem komt de Christus in zicht. Dat is de belofte, in een woord. Daar zit alles in! Daar zit alles aan vast. Daar hangt alles vanaf. Heel de toekomst hangt hiervan af. Oog in oog met God? Inderdaad: in het oog in het hart! ■